

Geluidsisolatie Schiphol (GIS)

Voortgangsrapport 5

2^e half jaar 2006

Inhoud

1	Inleiding en samenvatting.....	2
1.1	Inleiding.....	2
1.2	Leeswijzer.....	2
1.3	Samenvatting.....	2
2	Essentialia.....	4
2.1	Inleiding.....	4
2.2	De geluidsisolatie projecten.....	4
2.3	Aankoop en sloop binnen de geluidszone en veiligheidszone.....	5
2.4	Schadeschap luchthaven Schiphol.....	6
2.5	Organisatie van projecten.....	6
3	De projecten in hun omgeving.....	7
3.1	Beleidsontwikkelingen.....	7
3.2	Communicatie.....	7
3.3	Voortgang per project.....	8
4	Beheersing van projecten.....	11
4.1	Scope.....	11
4.2	Planning.....	12
4.3	Financiën.....	13
4.3.1	Projectbudget.....	13
4.3.2	Uitputting post onvoorzien.....	15
4.3.3	Uitgaven en ontvangsten GIS-2 (kas).....	16
4.3.4	Verplichtingen GIS-2.....	16
4.3.5	Uitgaven overige projecten.....	16
4.3.6	Verplichtingen overige projecten.....	17
4.3.7	Ontvangsten heffingen.....	17
4.4	Risico's, mee- en tegenvallers en prognose eindstand.....	18
4.5	Kwaliteit en kennis.....	20
4.6	Audits en onderzoeken door derden.....	20
	Bijlage 1: Begrippen- en afkortingenlijst.....	21
	Bijlage 2: Nadere toelichting Ke-etmaalisolatie en LAeq-nachtisolatie.....	23
	Bijlage 3: Impressie van het isolatiegebied GIS-3 conform LIB 2004.....	24
	Bijlage 4: Impressie van het eerste deelproject.....	25

1 Inleiding en samenvatting

1.1 Inleiding

Voor u ligt de vijfde voortgangsrapportage over het project Geluidsisolatie Schiphol. Deze rapportage is opgesteld conform de regeling 'Grote Projecten' van de Tweede Kamer. Deze regeling voorziet in een halfjaarlijkse rapportage over de voortgang van het project.

Het rapport beslaat de periode 1 juli 2006 tot 1 januari 2007. Het rapport heeft betrekking op alle projecten die in het kader van geluidshinder en externe veiligheid ten behoeve van de luchthaven Schiphol worden uitgevoerd. Het gaat om de volgende projecten:

- Geluidsisolatie Schiphol fase 2 (GIS-2).
- Geluidsisolatie Schiphol fase 3 (GIS-3).
- Aankoop en sloop van woningen binnen de geluidszone.
- Aankoop en sloop van woningen en woonschepen binnen de veiligheidszone.
- Aankoop of verplaatsing van de zogenoemde woonschepen 5P gelegen binnen de geluidszone.
- Financiering van het Schadeschap luchthaven Schiphol.

Het ministerie van Verkeer en Waterstaat is zowel verantwoordelijk voor het beleid als de uitvoering van de projecten GIS-2, GIS-3 en 'Aankoop of verplaatsing van de woonschepen 5P gelegen binnen de geluidszone'.

Voor de projecten 'Aankoop en sloop van woningen binnen de geluidszone' en 'Aankoop en sloop van woningen en woonschepen binnen de veiligheidszone' draagt het ministerie de beleidsverantwoordelijkheid. De uitvoeringsverantwoordelijkheid voor deze twee projecten ligt bij de desbetreffende gemeenten.

Het Schadeschap luchthaven Schiphol is een openbaar lichaam dat is ingesteld op grond van de Gemeenschappelijke Regeling Schadeschap luchthaven Schiphol. Het heeft een onafhankelijke positie. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat c.q. Rijkswaterstaat is budgetverantwoordelijk, maar draagt geen inhoudelijke verantwoordelijkheid. Daarom vindt u in deze rapportage alleen een financiële verantwoording van het Schadeschap.

1.2 Leeswijzer

Dit voortgangsrapport bestaat uit twee hoofdonderdelen. Na een korte blik op de omgeving van de projecten beschrijft het de voortgang per project (hoofdstuk 3). Vervolgens wordt u geïnformeerd over de projectbeheersing (hoofdstuk 4). Allereerst staan in hoofdstuk 2 de essentialia van de projecten beschreven.

1.3 Samenvatting

GIS-2

In het verleden hebben twee aannemers geluidsisolatie aangebracht aan woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen rondom de luchthaven Schiphol: Heddes en de aannemerscombinatie dB2000 VOF, bestaande uit BAM en DuraVermeer. Met deze aannemers wordt sinds enkele jaren gediscussieerd over de afwikkeling van destijds ingediende rekeningen en de prijzen die zij in deze rekeningen hebben gehanteerd (zogenaamde problematiek over de eindafrekeningen). In de verslagperiode is hierover met Heddes overeenstemming bereikt. In verband met de besprekingen over de eindafrekeningen heeft de isolatie van circa 100 woningen, die door Heddes zou worden uitgevoerd, enige vertraging opgelopen. De aannemer zal de vertraging in het eerste kwartaal van 2007 inlopen. Met de dB2000 VOF is nog geen oplossing gevonden.

Eind 2006 zijn 7.993 woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen geïsoleerd. Met uitzondering van de bovengenoemde vertraging in de uitvoering van circa 100 woningen is hiermee de productie gehaald die in de vorige voortgangsrapportage was voorzien.

In circa 2.000 woningen zijn andere isolatiematerialen gebruikt dan in de bestekken werden voorgeschreven. Hoewel de gebruikte materialen gelijkwaardig waren aan de voorgeschreven materialen, bleven bewoners twijfelen aan de brandveiligheid ervan. In de verslagperiode is onderzoek gestart naar de brandveiligheid van de toegepaste isolatiematerialen. In overleg met lokaal bestuur, bewonersorganisatie en TNO zijn afspraken gemaakt over de inrichting van proeven die in de volgende verslagperiode zullen worden uitgevoerd. Het gaat niet alleen om proeven die uitgaan van de situatie ten tijde van het aanbrengen van de materialen, maar ook om proeven die zijn gebaseerd op voortschrijdend inzicht over brandveiligheid.

Een ander onderwerp dat maatschappelijke en politieke aandacht heeft gehad, is de ventilatie in twee geïsoleerde scholen in Zwanenburg. Al tijdens het aanbrengen van de isolatie is er discussie ontstaan over de ventilatievoorzieningen. Een verbeterplan voor de ventilatie is ter goedkeuring aan de schoolbesturen en de gemeente aangeboden.

GIS-3

In de verslagperiode is de Regeling Geluidwerende Voorzieningen (RGV) aangepast op basis van de ervaringen die bij GIS-2 zijn opgedaan. In december 2006 is de wijziging van de RGV gepubliceerd in de Staatscourant (Staatscourant 2006, nr 235). Deze vormt de grondslag voor GIS-3.

Met de wijziging van de RGV:

- komen zogenaamde 'zaagtandwoningen' in aanmerking voor isolatie. Deze woningen liggen buiten het isolatiegebied, maar maken deel uit van een woonblok dat wordt 'doorsneden' door een geluidscontour en daardoor deels binnen en deels buiten het isolatiegebied ligt.
- wordt het mogelijk te werken in deelprojecten. Zo kan beter worden ingespeeld op eventuele wijzigingen van de geluidscontouren. Bovendien kunnen de woningen die deel uitmaken van een deelproject, binnen redelijke termijn worden afgerond, wat zal bijdragen aan een hogere bewonerstevredenheid.
- kan meer worden ingespeeld op eventuele wensen van eigenaren.

Eind augustus 2005 heeft de toenmalige staatssecretaris aan de Tweede Kamer toegezegd dat in 2006 wordt gestart met de uitvoering van GIS-3. Na vaststelling van het isolatieprogramma en het eerste deelproject zijn in december 2006 de eigenaren van woningen die deel uitmaken van het eerste deelproject, aangeschreven met de vraag of zij willen deelnemen aan GIS-3. In dit deelproject zijn circa 750 woningen opgenomen, in de gemeenten Aalsmeer en Uithoorn.

2 Essentialia

2.1 Inleiding

De luchthaven Schiphol is in grootte de vierde luchthaven van Europa en van belang voor de Nederlandse economie. In 1995 stemden de Tweede en Eerste Kamer in met de beslissing van het Kabinet om Schiphol uit te laten groeien tot mainport. Tevens werd besloten tot de aanleg van een vijfde landingsbaan.

Omdat de luchthaven in een intensief bebouwde omgeving is gelegen worden vele omwonenden dagelijks geconfronteerd met geluidsoverlast van startende en landende vliegtuigen.

Het beleid van de overheid is erop gericht nadelige effecten van de luchthaven te beperken. In 1995 is besloten dat de verdere ontwikkeling van Schiphol tot een mainport niet mocht leiden tot een hogere milieubelasting. Daarom voert de overheid in de omgeving van Schiphol een aantal projecten uit, te weten:

- Geluidsisolatie projecten.
- Aankoop en sloop van gebouwen binnen de geluidszone en veiligheidszone.
- Aankopen of verplaatsen van woonschepen binnen de geluidszone.
- Financiering van het Schadeschap luchthaven Schiphol voor de behandeling van schadeclaims.

De kosten van deze projecten worden door de overheid voorgefinancierd en vervolgens grotendeels op de luchtvaartsector verhaald.

2.2 De geluidsisolatie projecten

Al sinds het begin van de jaren tachtig worden 'geluidsgevoelige objecten' in de omgeving van Schiphol geïsoleerd. Onder geluidsgevoelige objecten worden woningen, scholen en zorgcentra verstaan. De mate van isolatie hangt af van de ondervonden geluidshinder. Hierbij maakt de overheid onderscheid tussen etmaalisolatie en nachtisolatie. Voor etmaalisolatie hanteert de overheid een andere geluidsmaat dan voor nachtisolatie. Of een object voor etmaalisolatie in aanmerking komt hangt af van de geluidsbelasting die wordt berekend op basis van zogenaamde Kosteneenheden (Ke). Voor nachtisolatie geldt het equivalente A-gewogen geluidsniveau (LAeq). In bijlage 2 vindt u een nadere toelichting.

Op basis van de aanvliegroutes, de verkeersomvang en de vlootsamenstelling worden geluidscontouren berekend. Wijziging van het gebruik van de luchthaven, zoals andere vliegroutes, betekenen in het algemeen een wijziging van de geluidscontouren.

Er zijn vier Ke-zones gedefinieerd van respectievelijk 35, 40, 55 en 65 Ke. Bij een geluidsbelasting boven de 35 Ke mogen in beginsel geen nieuwe objecten met een woonfunctie worden gebouwd. Woningen die liggen binnen 40 Ke-contour worden geïsoleerd. Woningen binnen de 55 Ke-contour worden geïsoleerd of, indien afdoende isolatie niet mogelijk is, gesloopt. Woningen met een geluidsbelasting van meer dan 65 Ke worden gesloopt. Een woning binnen de 26 LAeq-contour komt in aanmerking voor isolatie van de slaapvertrekken.

GIS-1

Begin jaren '80 besloot de regering tot isolatie van woningen rond Schiphol, het project Geluidsisolatie Schiphol fase 1 (GIS-1). Onder GIS-1 zijn 3.700 objecten geïsoleerd. De kosten van GIS-1 bedroegen M€ 126,8. De uitvoering van GIS-1 is in 1997 afgerond, met uitzondering van de klacht-/garantieregeling.

GIS-2

In 1995 besloot het kabinet tot de mainportstrategie en de aanleg van een vijfde baan. Ondanks de verdere ontwikkeling van Schiphol tot mainport mocht de geluidshinder in de omgeving van de luchthaven niet toenemen. Daarom is in 1997 een nieuw isolatieprogramma van start gegaan, het project Geluidsisolatie Schiphol fase 2 (GIS-2). In de periode 1997-1999 voerde de luchthaven Schiphol het isolatieprogramma uit. Vanaf 2000 is het ministerie van Verkeer en Waterstaat c.q. Rijkswaterstaat verantwoordelijk voor de uitvoering.

Tijdens de uitvoering van GIS-2 zijn de geluidscontouren verschillende keren gewijzigd. GIS-2 startte op basis van de contouren die in 1997 in de PKB-Schiphol waren vastgelegd. Dit waren de zogenaamde S4/S2-contour (vierbanenstelsel) en de 5P-contour (vijfbanenstelsel).

In februari 2003 is de PKB-Schiphol komen te vervallen en werd het Luchthavenindelingbesluit (LIB 2003) van kracht. De geluidscontouren in het LIB verschilden van die van de PKB-Schiphol. Kort na invoering van het LIB 2003 bleek dat in de berekeningen het vliegverkeer verkeerd over de landingsbanen was verdeeld. Toen de effecten van het herstel van deze zogenaamde 'invoerfout' en het wijzigen van enkele aan- en afvliegroutes bekend waren, is het LIB 2003 in september 2004 vervangen door het LIB 2004. Door de wijzigingen in de geluidscontouren zijn objecten die eerst tot het isolatieprogramma van GIS-2 behoorden,

buiten de geldende contouren komen te liggen. Omdat hiermee de juridische grondslag voor isolatie verviel, is overwogen om deze woningen niet meer te isoleren. Eigenaren met een overeenkomst zijn in de gelegenheid gesteld aan te geven of zij wilden vasthouden aan isolatie van hun woning. Mede op basis van de ontvangen reacties is begin 2005 besloten buiten het geluidsisolatiegebied alleen woningen te isoleren waarvan de eigenaren in het bezit zijn van een overeenkomst en hebben verzocht om isolatie. Deze woningen worden geïsoleerd met een geminimaliseerd isolatiepakket. De woningen binnen het isolatiegebied worden sinds begin 2005 geïsoleerd op basis van de geluidsbelasting conform het LIB 2004.

Klachtafhandeling GIS-2

Conform een garantieregeling zijn aannemers gehouden binnen een termijn van tien jaar na oplevering van een object eventuele herstelwerkzaamheden uit te voeren, tenzij er sprake is van fouten waarvoor zij niet aansprakelijk kunnen worden gesteld. In dat geval neemt het Rijk de verantwoordelijkheid voor de garantie over. Omdat de afronding van GIS-2 in 2007 is voorzien, geldt de garantietermijn voor objecten die in het kader van GIS-2 zijn gerealiseerd, tot uiterlijk 2017.

GIS-3

GIS-3 is de derde fase van het project Geluidsisolatie Schiphol. Als gevolg van de ingebruikname van de vijfde baan is in 2004 een nieuw isolatiegebied vastgesteld op basis van het eerder genoemde LIB 2004. In deze fase worden woningen geïsoleerd die in eerdere isolatieprogramma's (GIS-1 en GIS-2) niet in beschouwing zijn genomen. Verder komen reeds geïsoleerde woningen in aanmerking voor aanvullende isolatievoorzieningen. Besloten is GIS-3, evenals GIS-2, onder verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat regionale dienst Noord-Holland te laten uitvoeren (Kamerstuk 2004-2005, 26959, nr. 103).

2.3 Aankoop en sloop binnen de geluidszone en veiligheidszone

Aankoop en sloop van woningen binnen de geluidszone

Tot de inwerkingtreding van het Luchthavenindelingsbesluit (LIB) in februari 2003 was de inzet van de overheid erop gericht om woningen binnen de 55 Ke-contour die niet konden worden geïsoleerd, aan te kopen. In de zone tussen 55-65 Ke werden woningen geïsoleerd, maar kon de eigenaar ook een verzoek tot aankoop doen. Had de woning een geluidsbelasting van meer dan 65 Ke, dan ontving de eigenaar een aanbod tot aankoop. De aangekochte woningen werden vervolgens gesloopt. Dit project is gestart in 1997.

De uitvoeringsverantwoordelijkheid is op 1 januari 2000 van de toenmalige Rijksluchtvaartdienst overgedragen aan Rijkswaterstaat.

Met de inwerkingtreding van het LIB in februari 2003 is alleen nog de aankoop van woningen mogelijk die een geluidsbelasting van meer dan 65 Ke hebben. De uitvoering van het beleid ligt sindsdien bij de betrokken (deel)gemeenten. Om deze (deel)gemeenten financieel tegemoet te komen is de Regeling Uitkeringen Beperkingengebied Schiphol gemaakt. Deze regeling is in juli 2003 van kracht geworden. Vanaf dat moment konden de (deel)gemeenten met de uitvoering starten. Een einddatum is niet bepaald. Als gevolg van de motie-Hofstra (Kamerstuk 2001-2002, 27603, nr. 73) kunnen eigenaren niet worden gedwongen hun woning te verkopen. Als zij tot verkoop besluiten, kunnen zij hun object aan de gemeente voor aankoop aanbieden. De gemeente koopt vervolgens het desbetreffende pand tegen de onteigeningswaarde. De aangekochte woningen dienen in beginsel binnen één jaar na verwerving te worden gesloopt. De grond komt in het bezit van de desbetreffende gemeente. De gemeente kan conform de Regeling Uitkeringen Beperkingengebied Schiphol de gemaakte kosten declareren bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat. De vergoeding aan de gemeente wordt door het ministerie van Verkeer en Waterstaat verminderd met de restwaarde van de grond na de sloop van de woning.

Aankoop en sloop van woningen en woonschepen binnen de veiligheidszone

Het Luchthavenverkeersbesluit (LVB) stelt een risicozone vast rond de luchthaven. Aan de bewoners binnen de zones met het hoogste risico heeft de overheid een aanbod gedaan om hun woning of woonschip aan te kopen. De aangekochte woningen en woonschepen worden vervolgens gesloopt. Woonschepen kunnen ook worden verplaatst.

Evenals bij het project 'Aankoop en sloop van woningen binnen de geluidszone' is de uitvoeringsverantwoordelijkheid in 2000 van de toenmalige Rijksluchtvaartdienst overgedragen aan Rijkswaterstaat. Sinds juli 2003 ligt de uitvoeringsverantwoordelijkheid bij de betrokken (deel)gemeenten. De gevolgde procedure komt overeen met de procedure 'Aankoop en sloop van woningen binnen de geluidszone'.

Aankoop of verplaatsing van de woonschepen 5P gelegen binnen de geluidszone

Woonschepen kunnen niet worden geïsoleerd, omdat ze na isolatie te zwaar zouden zijn om te kunnen blijven drijven. Daarom zijn eigenaren van woonschepen binnen de geluidscontouren tot 20 augustus 2005 in de gelegenheid gesteld om hun schip voor aankoop door het Rijk aan te bieden. Ook konden eigenaren

ingaan op een aanbod voor een alternatieve gelijkwaardige locatie voor hun schip. Grootschalige verplaatsingslocaties zijn echter niet haalbaar gebleken. Verplaatsing vindt slechts incidenteel plaats.

De uitvoeringsverantwoordelijkheid is in 2000 van de toenmalige Rijksluchtvaartdienst overgedragen aan Rijkswaterstaat. Vóór 1 januari 2000 gold een passief aankoopbeleid. Sinds 1 januari 2000 wordt ingezet op een actiever aankoopbeleid.

Conform de Regeling uitkeringen beperkingengebied Schiphol moeten eigenaren aan de volgende voorwaarden voldoen om voor aankoop in aanmerking te komen:

- Aanmelding bij Rijkswaterstaat vóór 20 februari 2003 (datum inwerkingtreding LIB) om een taxatie te krijgen.
- Aanmelding bij Rijkswaterstaat vóór 20 augustus 2005 voor aankoop door het Rijk. Daarna is dit recht komen te vervallen.

2.4 Schadeschap luchthaven Schiphol

Het Schadeschap luchthaven Schiphol is een openbaar lichaam dat is ingesteld op grond van de Gemeenschappelijke Regeling Schadeschap luchthaven Schiphol. Het Schadeschap is uitsluitend voor schadebehandeling opgericht en heeft een loketfunctie voor de afhandeling van schadevergoedingen. Het gaat hier dan om de afhandeling van verzoeken tot schadevergoeding die verband houden met de uitbreiding van het luchtvaartterrein Schiphol en een aantal wijzigingen in de infrastructuur in de omgeving van Schiphol op grond van artikel 9 van de Gemeenschappelijke Regeling Schadeschap luchthaven Schiphol. Deze regeling is in november 1998 ingegaan voor een periode van 10 jaar. Alle dossiers die in november 2008 in behandeling zijn, zullen door het Schadeschap worden afgehandeld. Vanaf dat moment zal behandeling van nieuwe dossiers worden overgedragen aan de dan opnieuw bevoegde bestuursorganen.

In het Schadeschap zijn vertegenwoordigd het ministerie van Verkeer en Waterstaat, de provincie Noord-Holland, het Hoogheemraadschap van Rijnland en in totaal 26 gemeenten en stadsdelen.

Het Schadeschap heeft een onafhankelijke positie. Evenals de andere bestuursorganen die deelnemen in de Gemeenschappelijke Regeling Schadeschap luchthaven Schiphol heeft het ministerie van Verkeer en Waterstaat zitting in het bestuur van het Schadeschap. Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het budget in de Rijksbegroting.

Conform de aanbevelingen van de Departementale Auditdienst is in het tweede kwartaal van 2006 voor het Schadeschap een eigen boekhouding, budget, verantwoordingsrapportages en accountantscontrole ingericht. In de verslagperiode zijn de bestaande procedures hieraan aangepast.

2.5 Organisatie van projecten

Het ministerie van Verkeer en Waterstaat is integraal verantwoordelijk voor de projecten GIS-2, GIS-3 en Aankoop of verplaatsing van de woonschepen 5P gelegen binnen de geluidszone. Binnen het ministerie is Rijkswaterstaat regionale dienst Noord-Holland belast met de uitvoering van de geluidsisolatie. Hiertoe is een aparte projectorganisatie opgericht, Progis.

Over de projecten Aankoop en sloop van woningen binnen de geluidszone en Aankoop en sloop van woningen en woonschepen binnen de veiligheidszone draagt het ministerie van Verkeer en Waterstaat de beleidsverantwoordelijkheid. De uitvoeringsverantwoordelijkheid voor deze twee projecten ligt bij de desbetreffende (deel)gemeenten.

Het Schadeschap luchthaven Schiphol is een onafhankelijk orgaan, waarvoor Rijkswaterstaat de budgetverantwoordelijkheid draagt.

3 De projecten in hun omgeving

3.1 Beleidsontwikkelingen

Wijziging van de RGV

De Regeling Geluidwerende Voorzieningen 1997 (RGV'97) vormt de grondslag voor het aanbrengen van geluidwerende voorzieningen door het Rijk. In de verslagperiode is de RGV aangepast op basis van de ervaringen die Progis bij GIS-2 heeft opgedaan. In december 2006 is de wijziging van de RGV gepubliceerd in de Staatscourant (Staatscourant 2006, nr 235).

De volgende aspecten zijn in de RGV gewijzigd:

- De Beleidsuitgangspunten en Praktijkregels 1997, die een nadere uitwerking vormen van de wijze waarop geluidwerende voorzieningen moeten worden aangebracht, worden als richtlijn en niet langer als wetgeving gehanteerd. Deze aanpak wordt sinds de afronding van GIS-2 toegepast.
- De definitie van een constructief gebrek blijft ongewijzigd. Van een constructief gebrek is sprake, als bij het akoestisch en bouwtechnisch onderzoek constructiefouten, scheuren en/of verzakkingen zichtbaar of door onderzoek aantoonbaar worden, die het aanbrengen van geluidwerende voorzieningen niet zonder meer mogelijk maken. Als het constructief gebrek is te wijten aan achterstallig onderhoud en/of de constructie van de woning, dan dient de eigenaar het constructief gebrek eerst op eigen kosten te herstellen, voordat het isolatiepakket wordt aangebracht. Als de constructie van de woning wel voldoet aan de huidige gangbare maatstaven en regels, maar de constructie kan de extra belasting als gevolg van het aanbrengen van het berekende isolatiepakket niet dragen, dan vindt aanpassing van de constructie plaats door en op kosten van het Rijk.
- Als de geluidscontouren een woonblok doorsnijden, komen ook de woningen van dat woonblok die buiten de geluidscontouren liggen, voor geluidsisolatie in aanmerking. Het gaat om circa 80 woningen.
- Specifieke kenmerken aan een woning, zoals bijvoorbeeld glas-in-lood ramen, worden na aanbrengen van de geluidsisolatie, teruggeplaatst om het bijzondere karakter van de woning te behouden.

Met de wijziging van de RGV is het isolatiegebied van het LIB 2004 formeel vastgelegd. De geluidscontouren van dit isolatiegebied markeren de grenzen waarbinnen GIS-3 wordt uitgevoerd. Een impressie van het isolatiegebied vindt u in bijlage 3.

Toekomst GIS

In het kabinetsstandpunt Schiphol (Kamerstuk 2005-2006, 29665, nr. 28) is aangekondigd dat het kabinet onderzoek zal doen naar andere maatregelen om de overlast voor omwonenden te compenseren. Ten behoeve van eventuele toekomstige geluidsisolatieprogramma's (na GIS-3) worden alternatieve mogelijkheden verkend, onder de voorwaarde dat de geluidsisolatiekosten hierdoor niet toenemen. Het kabinet wil onderzoeken hoe het geluidsisolatiebeleid kan worden vereenvoudigd en hoe het gebied waarin geluidsisolatie wordt aangeboden, minder afhankelijk kan worden gemaakt van beperkte wijzigingen in het gebruik van de luchthaven (het gebied met geluidsisolatie toekomstvast maken). Geluidsisolatie is één van de elementen van het convenant over compenserende maatregelen en leefbaarheid tussen de Bestuurlijke Regiegroep Schiphol (BRS) en de luchtvaartmaatschappijen. Het Rijk neemt deel aan dit convenant. Voor de lange termijn is het denkbaar dat de luchtvaartsector de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van een toekomstig geluidsisolatieprogramma voor zijn rekening neemt.

3.2 Communicatie

Overleg met stakeholders

Progis betreft en informeert betrokken partijen bij de opzet van GIS-3 en de uitvoering van GIS-2. In de verslagperiode heeft overleg plaatsgevonden met de wethouder van gemeente Zaanstad en Haarlemmermeer, en met de burgemeester van gemeente Haarlemmerliede. Daarnaast is overleg gevoerd met de Stichting Bewonersbelangen Isolatie Assendelft (BIA) en de dorpsraad Zwanenburg. Met de luchtvaartsector, vertegenwoordigd door de KLM, de luchthaven Schiphol en de *Board of Airline Representatives In the Netherlands* (BARIN), heeft Progis overleg gevoerd over de inrichting van GIS-3.

Progis heeft in december 2006 via een advertentie in de regionale en lokale huis-aan-huis bladen eigenaren geïnformeerd over de start van GIS-3.

In de verslagperiode heeft Progis persberichten uitgebracht over de brandveiligheid van toegepaste isolatiematerialen (5 september 2006) en de ventilatie in de scholen Aldoende en Meerbrug in Zwanenburg (10 oktober 2006).

3.3 Voortgang per project

In deze paragraaf wordt eerst schematisch in tabel 1 de voortgang van de projecten weergegeven. Vervolgens vindt u per project een toelichting.

Tabel 1: Overzicht voortgang projecten (peildatum: 1 januari 2007)						
	Realisatie t/m jun '06	Realisatie verslagperiode	Realisatie totaal	Nog te realiseren	Totaal prognose	Planning gereed
GIS-2 (objecten)	7.269	724	7.993	418	8.411	2008
GIS-3 (objecten)	0	0	0	n.n.b.	n.n.b.	2011
Aankoop sloop geluidszone (woningen)	30	1	31	15	46	Geen
Aankoop sloop externe veiligheidszone (woningen en woonschepen)	51	2	53	28	81	Geen
Woonschepen 5P	83	1	84	7	91	2007

GIS-2

Voortgang

Conform de huidige scope worden tijdens GIS-2 in totaal 8.411 woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen geïsoleerd. Aanvankelijk was de planning dat deze werkvoorraad eind 2006 zou worden gerealiseerd. In de vorige voortgangsrapportage is reeds aan de Tweede Kamer gemeld dat circa 320 woningen wegens specifieke oorzaken vertraging hebben opgelopen en niet conform planning eind 2006, maar in de loop van 2007 worden opgeleverd. Het betreft woningen:

- waarvan de isolatie op verzoek van de eigenaar is uitgesteld (circa 80 woningen).
- waarvan het overleg met de eigenaar zodanig veel tijd in beslag heeft genomen dat de isolatie niet meer in 2006 kan worden afgerond (circa 110 woningen).
- waarvan de behandeling langer duurt vanwege een constructief gebrek (circa 70 woningen).
- die tijdens GIS-1 al zijn geïsoleerd, maar aanvullende isolatie nodig hebben als gevolg van wijzigingen aan de woningen (circa 60 woningen).

Bovenstaande betekent dat eind 2006 8.091 objecten gereed zouden zijn. Het aantal werkelijk gerealiseerde woningen eind 2006 bedraagt 7.993. In de verslagperiode is namelijk door de besprekingen met de aannemers over de problematiek rond de eindafrekeningen enige vertraging ontstaan in de productie van aannemer Heddes (circa 100 woningen). Deze aannemer zal de vertraging in het eerste kwartaal van 2007 inlopen. Over de besprekingen met de aannemers over de problematiek rond de eindafrekeningen wordt u in paragraaf 4.4 nader geïnformeerd.

Inclusief administratieve en organisatorische afwikkeling zal GIS-2 in de eerste helft van 2008 worden afgerond.

Woningen met (constructieve) gebreken in Assendelft

Op verzoek van de Stichting BIA heeft de staatssecretaris in juli 2005 een aantal eigenaren in Assendelft bezocht. Naar aanleiding van dit bezoek heeft Progis in overleg met de Stichting BIA voor 19 specifiek benoemde woningen met (constructieve) problemen een aparte werkgroep ingesteld om samen met de desbetreffende eigenaren tot een oplossing te komen. De werkgroep heeft de analyse afgerond en op basis daarvan voorstellen geformuleerd. In de verslagperiode zijn deze met de desbetreffende eigenaren besproken. Van hen hebben 11 eigenaren het isolatievoorstel van Progis geaccepteerd. Op dit moment wordt de uitvoering van deze woningen voorbereid. Met de overige eigenaren wordt het overleg voortgezet. De eventuele extra kosten passen binnen het projectbudget GIS-2.

Brandveiligheid van toegepaste isolatiematerialen

Na de geluidsisolatie van woningen in de gemeente Zaanstad in de periode 1999-2004 hebben bewoners de brandveiligheid van de toegepaste isolatiematerialen ter discussie gesteld. Met instemming van Progis zijn andere isolatiematerialen gebruikt dan in de bestekken werden voorgeschreven. De gebruikte materialen waren namelijk gelijkwaardig aan de voorgeschreven materialen. De bewoners bleven echter twijfelen aan de brandveiligheid ervan.

Onderzocht is in hoeveel woningen deze materialen zijn gebruikt. Het blijkt om circa 2.000 woningen te gaan. Vervolgens is samen met TNO geanalyseerd aan welke normen de brandveiligheid van de gebruikte isolatiematerialen moet voldoen en op welke wijze dit kan worden getoetst. Progis laat op verzoek van de gemeente Zaanstad en de Stichting BIA door TNO onderzoeken of de isolatiematerialen zijn aangebracht conform de geldende normen.

TNO onderzoekt de gebruikte materialen op brandoverslag en brandvoortplanting. Brandoverslag is het gevaar dat brand van de ene woning overslaat naar een naastgelegen woning. Uit visuele inspectie van 20 representatieve woningen in Assendelft is bij 14 woningen vastgesteld dat de isolatiematerialen juist zijn aangebracht en afgewerkt. Bij de overige 6 vindt nader onderzoek plaats, omdat visuele inspectie geen uitsluitsel kan geven. Bij het onderzoek wordt gebruik gemaakt van methoden die de overlast voor de desbetreffende eigenaren tot een minimum beperken. Het nader onderzoek is naar verwachting begin 2007 gereed.

Brandvoortplanting is de snelheid waarmee brand zich door (bouw)materiaal verplaatst. De snelheid wordt sterk beïnvloed door doorvoeringen (bijv. stopcontacten) die in het materiaal zijn aangebracht. Progis, hierbij gesteund door de Landsadvocaat, is van mening dat de materialen voldoen aan de destijds geldende regelgeving, waarin met doorvoeringen geen rekening werd gehouden. Omdat door voortschrijdend inzicht sinds het aanbrengen van de materialen betere testen beschikbaar zijn gekomen voor de brandveiligheid in geval van doorvoeringen, heeft het ministerie van Verkeer en Waterstaat in overeenstemming met de gemeente Zaanstad en de Stichting BIA besloten bij de proefopstelling de bestaande situatie optimaal na te bootsen (met doorvoeringen). De resultaten worden vóór de zomer 2007 verwacht. In het geval dat de resultaten van het onderzoek hiertoe aanleiding geven, zal Progis eventueel geconstateerde gebreken direct herstellen.

Eventuele kosten die samenhangen met aanvullende voorzieningen inzake brandveiligheid, zullen ten laste worden gebracht van het budget voor klacht- en garantieregeling GIS-2.

Ventilatie van scholen Aldoende en Meerbrug in Zwanenburg

De basisscholen Aldoende en Meerbrug in Zwanenburg zijn in 2006 door Progis geïsoleerd tegen vliegtuiggeluid. Al tijdens het aanbrengen van de isolatie is er, naar aanleiding van vragen van een bezorgde ouder, discussie ontstaan over de ventilatievoorzieningen. Bij deze scholen in Zwanenburg was er initieel van uitgegaan dat alleen de ventilatie-openingen in de geïsoleerde gevels voldoende capaciteit (volgens nieuwbouwnormen) zouden moeten hebben. Hierbij was de aanname dat de benodigde afvoer van binnenlucht enkel via de, niet bij de geluidsisolatie aangepaste, gang zou plaatsvinden.

Op verzoek van de ouder hebben twee adviesbureaus onderzoek gedaan naar de ventilatiecapaciteit. Beide bureaus kwamen tot de conclusie dat in de klaslokalen de nieuwbouwnorm voor ventilatie niet werd gehaald, omdat de afvoer van lucht onvoldoende was. Mede gelet op het advies van de VROM-Inspectie, die aangaf dat de ventilatie in de volledige klaslokalen op nieuwbouwniveau zou moeten worden gebracht, heeft Progis in overleg met de gemeente aan de schoolbesturen extra ventilatievoorzieningen aangeboden. Dit is op 10 oktober 2006 in een persbericht naar buiten gebracht. Op 6 december 2006 heeft Progis de bouwtekeningen aan de schoolbesturen overhandigd en toegelicht. Zodra de schoolbesturen instemmen met het voorstel van Progis en de gemeente een bouwvergunning verleent, zal Progis de extra ventilatievoorzieningen zo snel mogelijk laten aanbrengen.

In december 2006 heeft het bestuur van de Aldoende onderzoek laten doen naar het binnenklimaat in de school. Op basis van dit onderzoek oordeelde de GGD Amstelland dat zij 'in de huidige situatie geen acute of blijvende gezondheidsschade verwacht'. De GGD dringt er wel op aan de ventilatievoorzieningen 'zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is aan te passen'.

De extra kosten die samenhangen met de ventilatie, vallen binnen de geraamde kosten voor GIS-2.

GIS-3

Voortgang

De RGV maakt het mogelijk dat GIS-3 wordt uitgevoerd in deelprojecten. Door te werken in deelprojecten kan beter worden ingespeeld op eventuele wijzigingen van de geluidscontouren. Bovendien kunnen de woningen die deel uitmaken van een deelproject, binnen redelijke termijn worden afgerond, wat zal bijdragen aan een hogere bewonerstevredenheid. In het vierde kwartaal van 2006 heeft de minister het eerste deelproject vastgesteld. Tijdens een workshop in de vorige verslagperiode, waaraan onder meer de luchtvaartsector en bewonersorganisaties hebben deelgenomen, zijn criteria besproken voor de vaststelling van deelprojecten. Deze criteria vindt u hieronder:

- Woningen die voor het eerst voor geluidsisolatie in aanmerking komen, krijgen prioriteit boven woningen die al in eerdere geluidsisolatieprojecten zijn geïsoleerd.
- Woningen met een hoge geluidsbelasting gaan vóór minder belaste woningen.
- De deelprojecten worden zo ingericht dat een efficiënte uitvoering van GIS-3 mogelijk is.

Op grond van deze criteria zijn in het eerste deelproject circa 750 woningen opgenomen, in de gemeenten Aalsmeer en Uithoorn. In bijlage 4 vindt u een impressie van het eerste deelproject.

Eind augustus 2005 heeft de staatssecretaris aan de Tweede Kamer toegezegd dat in 2006 wordt gestart met de uitvoering van GIS-3. In december 2006 zijn de eigenaren van woningen die deel uitmaken van het eerste deelproject, aangeschreven met de vraag of zij willen deelnemen aan GIS-3.

Tot slot zijn in deze verslagperiode aanbestedingsprocedures gestart. Naar verwachting vinden de daadwerkelijke aanbestedingen in het eerste kwartaal van 2007 plaats.

Aankoop en sloop van woningen binnen de geluidszone

Beoogd is om in de geluidszone 46 objecten aan te kopen en te slopen. Tot 1 januari 2007 zijn in totaal 31 objecten aangekocht. In deze verslagperiode is 1 object aangekocht.

Aankoop en sloop van woningen en woonschepen binnen de veiligheidszone

Voor de externe veiligheidszone is beoogd in totaal 81 objecten aan te kopen, waarvan 67 woningen en 14 woonschepen. Woonschepen kunnen ook worden verplaatst. Tot 1 januari 2007 zijn in totaal 53 objecten aangekocht, waarvan 39 woningen. In deze verslagperiode zijn 2 woningen aangekocht. Alle woonschepen in de veiligheidszone waren reeds aangekocht/verplaatst.

Aankoop of verplaatsing van de woonschepen 5P gelegen binnen de geluidszone

In de gemeenten Haarlemmermeer, Amstelveen en Aalsmeer komen in beginsel 118 woonschepen voor aankoop of verplaatsing in aanmerking. Dit aantal is gereduceerd tot 91, omdat 27 eigenaren hebben aangegeven geen gebruik te willen maken van de mogelijkheid tot aankoop of verplaatsing. Tot 1 januari 2007 zijn in totaal 83 woonschepen aangekocht en is 1 woonschip verplaatst. In de verslagperiode is 1 woonschip aangekocht.

4 Beheersing van projecten

In dit hoofdstuk worden de planning, de financiën, de scope en de organisatie van de projecten toegelicht. Vanwege de (financiële) omvang gaat de aandacht primair uit naar GIS-2 en GIS-3.

4.1 Scope

GIS-2

In deze verslagperiode is het werkpakket van GIS-2 niet gewijzigd.

GIS-3

In tabel 2 vindt u een overzicht van de objecten die in het isolatieprogramma van GIS-3 zijn opgenomen.

Tabel 2: Isolatieprogramma GIS-3			
	Ke-etmaal isolatie	LAeq-nacht isolatie	Aantal objecten
Objecten GIS-3	7.352	4.958	12.310
1. Woning voldoet al	5.436	1.061	6.497
2. Niet geschikt voor bewoning of bewoning wordt gestopt	688	191	879
3. De woning heeft constructieve problemen of achterstallig onderhoud	40	10	50
4. Tweejaarstoets	0	0	0
Bestand isolatieprogramma	1.188	3.696	4.884

Zoals u in bovenstaande tabel kunt zien, voldoet meer dan 50% van de woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen al aan de geldende normen voor isolatie. Deze woningen zijn veelal tijdens eerdere geluidsisolatieprojecten (GIS-1 of GIS-2) geïsoleerd. Uit de tabel blijkt ook dat er geen woningen afvallen vanwege de tweejaarstoets. Met deze toets wordt voorkomen dat woningen die binnen twee jaar na opname in het isolatieprogramma naar verwachting buiten de dan geldende geluidscontouren komen te liggen en dus niet meer voor isolatie in aanmerking komen, toch worden geïsoleerd.

Onderzocht zal worden of de 4.884 woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen in aanmerking komen voor geluidsisolatie. Ruim 1.000 van deze objecten zijn onder GIS-1 of GIS-2 al geïsoleerd. Zij komen mogelijk onder GIS-3 in aanmerking voor bij-isolatie, omdat de geluidsbelasting op deze objecten is toegenomen.

4.2 Planning

GIS-2

Een schematische weergave van de planning voor GIS-2 vindt u in onderstaande tabel. Ten opzichte van de vorige verslagperiode is de planning gewijzigd. De isolatiewerkzaamheden zijn grotendeels eind 2006 afgerond, echter met uitzondering van woningen die vanwege specifieke oorzaken vertraging hebben opgelopen. Met uitzondering van eventuele bezwaar- en beroepsgevallen, zullen deze in de loop van 2007 worden opgeleverd. Naar verwachting kan GIS-2, inclusief administratieve en organisatorische afwikkeling in de eerste helft van 2008 worden afgerond.

Tabel 3: Planning uitvoering GIS-2 (peildatum: 1 januari 2007)	2004		2005		2006		2007		2008	
	1e h	2e h	1e h	2e h	1e h	2e h	1e h	2e h	1e h	2e h
Vorbereiding objecten	■									
Overleg met eigenaren over aan te brengen isolatiepakket			■							
Aanbesteding en gunning van nog uit te voeren woningen			■							
Opgenomen in woningen en bestellen van materialen					■					
Uitvoering woningen					■					
Uitvoering speciale objecten							■			
Administratieve afwikkeling GIS-2									■	

GIS-3

Een schematische weergave van de planning voor GIS-3 vindt u in onderstaande tabel. Ten opzichte van de vorige verslagperiode is de planning marginaal gewijzigd. Hoewel de wijziging van de Regeling Geluidwerende Voorzieningen (RGV) en het isolatieprogramma aan het eind van het vierde kwartaal 2006 zijn vastgesteld, heeft dat geen nadelige invloed gehad op de tijdige start van de uitvoering van GIS-3.

Tabel 4: Planning uitvoering GIS-3 (peildatum: 1 januari 2007)	2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	1e h	2e h	1e h	2e h	1e h	2e h	1e h	2e h	1e h	2e h	1e h	2e h
Omvorming bestaande organisatie tot projectorganisatie GIS-3	■											
Projectplan	■											
Wijziging RGV	■											
Isolatieprogramma conform RGV	■											
Aanbesteding technisch management			■									
Aanbesteding ingenieursdiensten			■									
Uitvoering GIS-3			■									
Administratieve afwikkeling GIS-3											■	

Aankoop en sloop van woningen binnen de geluidszone

Eigenaren kunnen als gevolg van de motie-Hofstra (Kamerstuk 2001-2002, 27603, nr. 73) niet worden gedwongen hun woning te verlaten. Daarom kan een einddatum niet worden vastgesteld.

Aankoop en sloop van woningen en woonschepen binnen de veiligheidszone

Eigenaren kunnen als gevolg van de motie-Hofstra (Kamerstuk 2001-2002, 27603, nr. 73) niet worden gedwongen hun woning of woonschip te verlaten. Daarom kan een einddatum niet worden vastgesteld.

Aankoop of verplaatsing van de woonschepen 5P gelegen binnen de geluidszone

De planning is erop gericht de 7 nog te realiseren woonschepen uiterlijk in 2007 aan te kopen of te verplaatsen.

4.3 Financiën

In deze paragraaf wordt ingegaan op de financiële ontwikkelingen. Vanwege de financiële omvang gaat de aandacht primair uit naar GIS-2 en GIS-3.

De uitgaven voor de projecten GIS-2, GIS-3, aankoop of verplaatsing woonschepen 5P gelegen binnen de geluidszone, Schadeschap luchthaven Schiphol en amoveringen (aankoop, sloop) van woningen binnen de geluidszone worden verantwoord op artikel 36 (Bewaken, waarborgen en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving, gegeven de toename van mobiliteit, onderdeel 36.03: Luchtvaart) van de begroting van Verkeer en Waterstaat. De uitgaven voor amoveringen (aankoop, sloop) van woningen en woonschepen binnen de veiligheidszone worden verantwoord op artikel 33 (Veiligheid gericht op de beheersing van veiligheidsrisico's, onderdeel 33.01: Externe veiligheid).

Sinds de overgang van GIS-2 van de luchtvaartsector naar het ministerie van Verkeer en Waterstaat c.q. Rijkswaterstaat wordt gewerkt conform de systematiek van de Project Ramingen Infrastructuur (PRI). Omdat voor het eerst een PRI-raming in 2001 is opgesteld, wordt vanaf 2001 gerapporteerd. Over de periode vóór 2001 zijn de oorzaken van de kostenstijgingen benoemd in het rapport van de Algemene Rekenkamer over de Geluidsisolatie Schiphol fase 2: Kamerstuk 2003-2004, 29 750, nr. 2).

4.3.1 Projectbudget

In tabel 5 zijn de bedragen opgenomen die voor de projectonderdelen in de Rijksbegroting beschikbaar zijn.

Tabel 5: Projectbudget		Projectbudget GIS in miljoen EUR			
		PKB '95 (pp 1994)	Vorige perioden (incl. PKB)	Wijzigingen deze periode	Totaal (pp 2005)
art. 36	GIS-2	180,0	374,3	0,0	374,3
	GIS-2 (klacht- / garantieregeling)		20,0	0,0	20,0
	GIS-3		99,3	0,0	99,3
	Amoveringen: aankoop / sloop geluidszone		24,9	0,0	24,9
	Aankoop / verplaatsing woonschepen geluidszone		17,6	0,0	17,6
	Schadeschap en -claims		97,4	0,0	97,4
art. 33	Amoveringen: aankoop / sloop externe veiligheidszone		37,4	0,0	37,4
Totaal			670,9	0,0	670,9

GIS-2

In de verslagperiode is het projectbudget voor GIS-2 niet gewijzigd. In het eerste kwartaal van 2007 zal een geactualiseerde PRI-raming worden vastgesteld.

GIS-3

In de verslagperiode is het projectbudget voor GIS-3 niet gewijzigd

GIS-2

In tabel 6 wordt een overzicht van de mutaties in het projectbudget van GIS-2 met bronvermelding gegeven.

Tabel 6: Mutatie overzicht projectbudget GIS-2 (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)	Datum	Totaal nieuwe raming	Gecommuniceerd met Tweede Kamer	Prijs- peil	Bron
1. Start GIS-2: PKB Begroting 1995	1995	180,0	180,0	1994	PKB Begroting 1995
2. BM raming 1997 o.a.: - Looptijd project: t/m Q4 2003 - Ke woningen: 3.975 - Laeq woningen: 6.097 - Bij-isolatie woningen: 978 - Specials: 13 - Excl. duidelijke risico analyse - Personeel, Materieel en Automatisering (PMA) als % <i>Totaal mutatie</i> Nieuwe stand raming	1997	54,3 234,3		1996	BM raming 1997
3. PRI 2001 o.a.: - Looptijd project: t/m Q4 2003 (geen mutatie) - Mutatie objecten: + 19 - Incl. risico analyse - Gespecificeerde PMA - Zaagtand - problematiek - Introductie DuBoGIS - Contour wijzigingen - Introductie partiële isolatie <i>Totaal mutatie</i> Nieuwe stand raming	2001	175,5 409,8		2001	PRI 2001
4. PRI 2002 o.a.: - Looptijd project: t/m Q1 2005 (+ 5 Q) - Mutatie objecten: -/- 2.127 - Versnelde ingebruikname vijfde baan (5P) - Herplanning S4S2 woningen als gevolg van de versnelling 5P woningen <i>Totaal mutatie</i> Nieuwe stand raming	2002	-0,2 409,6		2002	PRI 2002
5. PRI 2003 o.a.: - Looptijd project: t/m Q1 2005 (geen mutatie) - Mutatie objecten: -/- 492 - LIB 2003 <i>Totaal mutatie</i> Nieuwe stand raming	2003	-13,8 395,8	395,8	2003	PRI 2003
6. PRI 2004 (PRI 2004 is niet formeel vastgesteld, maar wel gehanteerd als prognose eindstand 1e VGR GIS) o.a.: - Looptijd project: t/m Q1 2006 (+ 4 Q) - Geen isolatie buiten LIB2004 (-/- 1.358 objecten) - Ontvangsten "Eindafrekeningen" (zie 4.4 Risico's) <i>Totaal mutatie</i> Nieuwe stand raming	2004	14,6 -60,8 -46,2 349,6	Nee	2004	PRI 2004

Tabel 6: Mutatie overzicht projectbudget GIS-2 (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)	Datum	Totaal nieuwe raming	Gecommuniceerd met Tweede Kamer	Prijs- peil	Bron
7. PRI 2005 o.a.: - Looptijd project: t/m Q2 2007 (+ 5Q) - Ontvangsten "Eindafrekeningen" (zie 4.4 Risico's) - Gevolgen besluitvorming over afronding GIS-2: 1. Isolatie buiten LIB2004 (+ 1.272 objecten) 2. Isolatie resterende objecten binnen LIB2004 (34) 3. Incl. afronding GIS-2 uit risico-budget (€ 17,0 mln uitvoering en org.kst.) <i>Totaal mutatie</i> Nieuwe stand raming	2005	12,4 12,3 24,7 374,3	 374,3	2005	PRI 2005
Totaal mutaties t.o.v. PKB (1995)		194,3			
Projectbudget GIS 2 per 31-12-2006		374,3	374,3		

De PRI-raming 2004 is niet formeel vastgesteld, maar de uitkomst (M€ 349,6) is gehanteerd in de eerste voortgangsrapportage GIS als prognose-eindstand. Hierbij is het uitgangspunt geweest dat de woningen buiten de LIB2004-contour niet geïsoleerd zouden worden.

GIS-3

In tabel 7 vindt u een overzicht van het projectbudget van GIS-3.

Tabel 7: Mutatie overzicht projectbudget GIS-3 (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)	Datum	Totaal nieuwe raming	Gecommuniceerd met Tweede Kamer	Prijs- peil	Bron
1. Start GIS-3	2003	99,3	99,3	2003	PRI 2003
Projectbudget GIS-3 per 31-12-2006		99,3	99,3		

4.3.2 Uitputting post onvoorzien

In de projectraming voor GIS-2 (PRI-raming 2005) is een post onvoorzien opgenomen van ca. M€ 2,3. Dit bedrag wordt geacht toereikend te zijn tot het einde van het project GIS-2.

4.3.3 Uitgaven en ontvangsten GIS-2 (kas)

In tabel 8 is de stand van zaken ten aanzien van uitgaven en ontvangsten (eigen bijdrage voor wensvoorzieningen eigenaren) weergegeven. Wensvoorzieningen zijn maatregelen die op verzoek en op kosten van eigenaren tijdens de uitvoering van de isolatiewerkzaamheden zijn aangebracht.

Tabel 8: Uitgaven en ontvangsten GIS-2 (kas) (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)			
	t/m 30-6-2006	In verslag- periode	t/m 31-12-2006
Uitgaven	364,7	14,7	379,4
Ontvangsten (eigen bijdrage / wensvoorzieningen bewoners)	7,0	0,1	7,1
Totale kosten GIS-2 (kas) (uitgaven -/- ontvangsten)	357,7	14,6	372,3

Tot 1 januari 2007 is M€ 372,3 uitgegeven. Op basis van de PRI-raming 2005 is de verwachting dat M€ 2,0 (M€ 374,3 -/- M€ 372,3) nog dient te worden gerealiseerd.

4.3.4 Verplichtingen GIS-2

In tabel 9 is de stand van zaken ten aanzien van de verplichtingen GIS-2 weergegeven.

	t/m 30-6-2006	In verslag- periode	t/m 31-12-2006
Uitgaven verplichtingen	405,0	7,9	412,9
Totale verplichtingen GIS 2	405,0	7,9	412,9

Opmerkingen:

* Verplichtingen zijn exclusief ontvangsten wensvoorzieningen en eindafrekeningen.

* De uitgavenverplichtingen (en ook de kasuitgaven) zullen hoger zijn dan het projectbudget van M€ 374,3. Het projectbudget is namelijk het saldo van uitgaven en ontvangsten. De ontvangstverplichtingen zijn in deze tabel niet opgenomen.

4.3.5 Uitgaven overige projecten

In tabel 10 is de stand van zaken ten aanzien van de uitgaven van de overige projecten weergegeven.

Tabel 10: Overige uitgaven (kas) (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)			
	t/m 30-6-2006	In verslag- periode	t/m 31-12-2006
art. 36 GIS-2 (klacht- / garantieregeling)	0,0	0,0	0,0
GIS-3	2,1	-0,3	1,8
Amoveringen: Aankoop / Sloop geluidszone	19,4	0,6	20,0
Aankoop / verplaatsing woonschepen geluidszone	17,1	0,1	17,2
Schadeschap en -claims	16,4	2,7	19,1
art. 33 Amoveringen: Aankoop / Sloop Externe Veiligheidszone	21,8	0,8	22,6

GIS-3

Op basis van de PRI-raming 2003 zal naar verwachting nog M€ 97,5 worden gerealiseerd.

Aankoop en sloop van woningen binnen de geluidszone

Naar verwachting zal in totaal nog M€ 4,9 worden gerealiseerd.

Aankoop of verplaatsing van woonschepen 5P gelegen binnen de geluidszone

Naar verwachting zal M€ 0,4 nog worden gerealiseerd.

Behandeling en uitbetaling schadeclaims door Schadeschap luchthaven Schiphol

Het Schadeschap luchthaven Schiphol hanteert een volgend beleid voor de uitkering van schadeclaims. Het Schadeschap beoordeelt ingediende claims van eigenaren en gaat, indien gehonoreerd, tot uitkering over. Op basis van het projectbudget zal naar verwachting nog M€ 78,3 worden gerealiseerd.

Aankoop en sloop van woningen en woonschepen binnen de veiligheidszone

Voor de aankopen wordt een volgend beleid gevoerd. Alle aankopen van 2004 hebben onder verantwoordelijkheid van de gemeenten in het kader van de bijdrageregeling plaatsgevonden. Naar verwachting zal in totaal nog M€ 14,8 worden gerealiseerd.

4.3.6 Verplichtingen overige projecten

In tabel 11 is de stand van zaken ten aanzien van de verplichtingen van de overige projecten weergegeven.

Tabel 11: Overige verplichtingen (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)			
	t/m 30-6-2006	In verslag- periode	t/m 31-12-2006
art. 36 GIS-2 (klacht- / garantieregeling)	0,0	0,1	0,1
GIS-3	2,7	0,2	2,9
Amoveringen: Aankoop / Sloop geluidszone	19,9	0,5	20,4
Aankoop / verplaatsing woonschepen geluidszone	18,5	0,1	18,6
Schadeschap en -claims	18,4	4,2	22,6
art. 33 Amoveringen: Aankoop / Sloop Externe Veiligheidszone	23,1	0,6	23,7

4.3.7 Ontvangsten heffingen

De overheid financiert de kosten van de diverse projecten voor en verhaalt deze via heffingen op de luchtvaartsector. De kosten van de geluidsisolatieprojecten worden verhaald door middel van een geluidsheffing. De kosten van de overige projecten (Schadeclaims Schiphol, aankoop of verplaatsing van woonschepen 5P gelegen binnen de geluidszone, aankoop en sloop van woningen binnen de geluidszone en aankoop en sloop van woningen en woonschepen binnen de veiligheidszone) worden verhaald door middel van een planschade heffing (heffing overige Schipholprojecten). Deze laatste heffing wordt door de overheid toegepast sinds februari 2005.

In tabel 12 worden de ontvangen heffingen weergegeven.

Tabel 12: Ontvangsten heffingen (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)			
	t/m 30-6-2006	In verslag- periode	t/m 31-12-2006
Ontvangsten geluidsheffing	170,0	18,0	188,0
Ontvangsten heffing overige Schipholprojecten	11,6	5,3	16,9

4.4 Risico's, mee- en tegenvallers en prognose eindstand

GIS-2

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de risico's en beheersmaatregelen voor GIS-2 en wordt een inschatting gegeven van de prognose eindstand. Door tijdig beheersmaatregelen te treffen wordt getracht de risico's te beheersen.

Mutaties

Ten opzichte van de vorige verslagperiode is de verwachtingswaarde van het risicoprofiel gelijk gebleven (M€ 0,8). Dit bedrag is exclusief de uitkomsten van de besprekingen met de aannemers over de eindafrekeningen.

Tabel 13: Risico's (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)		Verwachtingswaarde deze verslagperiode	Verwachtingswaarde vorige verslagperiode
Risico			
A.	Juridische procedures van eigenaren met een overeenkomst die niet hebben gereageerd en van eigenaren zonder overeenkomst	0,6	0,6
B.	Uitkering schadevergoedingen	0,2	0,2
C.	Eindafrekeningen	PM	PM
D.	Claim als gevolg van schade door onderdekking en vertraging in de procesgang	PM	PM
E.	Te verwachten claim als gevolg van uitvoering van restant van opgedragen woningen	PM	PM
SUBTOTAAL		0,8 + PM	0,8 + PM
De spreiding van het risico in deze verslagperiode bedraagt M€ 0,0 en en M€ 6,4. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de onderhandelingen met de aannemer en de eindafrekeningen.			

A. Juridische procedures van eigenaren met een overeenkomst die niet hebben gereageerd en van eigenaren zonder overeenkomst

Door de wijzigingen in de geluidscontouren zijn woningen die aanvankelijk tot GIS-2 behoorden, buiten de geldende contouren komen te liggen. Omdat hiermee de juridische grondslag voor isolatie verviel, is overwogen om deze woningen niet meer te isoleren. Eigenaren met een overeenkomst zijn in de gelegenheid gesteld aan te geven of zij willen vasthouden aan isolatie van hun woning. Eigenaren met een overeenkomst die niet hebben gereageerd zouden via juridische procedures kunnen proberen alsnog isolatie van hun woning te bewerkstelligen. Hetzelfde geldt voor eigenaren zonder overeenkomst. De kosten zouden maximaal M€ 6 bedragen. In totaal gaat het om circa 900 woningen. Het merendeel van de eigenaren heeft echter ingestemd met het isolatievoorstel van Progis. Zij krijgen een pakket dat vergelijkbaar is met dat van objecten aan de rand van het LIB 2004. Ten opzichte van de vorige verslagperiode is de verwachtingswaarde voor dit risico gelijk gebleven (0,1). In het risicoprofiel wordt rekening gehouden met een bedrag van M€ 0,6.

Beheersmaatregel

Het initiatief om juridische procedures te starten ligt bij de eigenaren en kan niet worden beïnvloed. Hiervoor gelden de wettelijke verjaringstermijnen.

B. Uitkering schadevergoedingen

Woningen van eigenaren zonder overeenkomst worden niet geïsoleerd. Eigenaren die ter voorbereiding van de isolatiewerkzaamheden in opdracht van Progis kosten hebben gemaakt, kunnen schadevergoeding eisen (het betreft hier niet de klachtenafhandeling GIS-2). Het betreft met name circa 350 woningen die in aanmerking kwamen voor Ke-etmaalisolatie. De kosten worden ingeschat op maximaal M€ 0,4. Eigenaren hebben in deze verslagperiode geen schadeclaims ingediend. Ten opzichte van de vorige verslagperiode is de verwachtingswaarde voor dit risico is gelijk gebleven (0,5). In het risicoprofiel wordt rekening gehouden met een bedrag van M€ 0,2.

Beheersmaatregel

Het initiatief om in aanmerking te komen voor schadevergoeding ligt bij de eigenaren en kan niet worden beïnvloed. Voor het indienen van een schadeclaim gelden de wettelijke verjaringstermijnen met een maximum van vijf jaar na het bekend worden van de schade.

C. Eindafrekeningen

In het kader van de uitvoering van GIS-2 zijn in 1997 grootschalige contracten met twee aannemers afgesloten: Heddes en de aannemerscombinatie dB2000 VOF, bestaande uit BAM en DuraVermeer. Bij het verwerken van de eindafrekeningen is gebleken dat de visie van de opdrachtgever en deze aannemers van elkaar verschillen ten aanzien van de toepassing van de eenheidsprijzen en de verrekening van de verwerkte hoeveelheden per woning. Om de positie van de Staat bij de besprekingen niet te schaden wordt geen verwachtingswaarde gegeven van de totale omvang van de discussie.

Beheersmaatregel

Op basis van de ervaringen met grootschalige contracten is bij de afronding van GIS-2 de omvang van nieuw aanbestede contracten beperkt gehouden.

Met Heddes is overeenstemming bereikt om de resterende woningen uit het contract tegen kostprijs uit te voeren. Ook zijn afspraken gemaakt over de afwikkeling van de eindafrekeningen. Omdat de besprekingen met Heddes langer hebben geduurd dan voorzien, is een kleine vertraging opgetreden in de uitvoering van circa 100 woningen. Deze vertraging wordt in het eerste kwartaal van 2007 ingelopen.

In oktober 2006 heeft de dB2000 VOF aangegeven te willen overgaan tot arbitrage om de impasse te doorbreken. Binnen Rijkswaterstaat vindt besluitvorming plaats over de te volgen strategie.

D. Claim als gevolg van schade door onderdekking en vertraging in de procesgang

Er is sprake van een claim van een van de aannemers als gevolg van schade door onderdekking en vertraging in de procesgang. Om de positie van de Staat bij de besprekingen niet te schaden wordt geen verwachtingswaarde gegeven.

Beheersmaatregel

Het Rijk heeft de claim als gevolg van schade door onderdekking en vertraging in de procesgang beoordeeld en afgewezen. Tevens heeft een onafhankelijke derde een second opinion uitgevoerd. Dit externe bureau heeft de claim volledig afgewezen. De claim maakt onderdeel uit van de besprekingen tussen het Rijk en de dB2000 VOF.

E. Te verwachten claim over uitvoering van restant van opgedragen woningen

De dB2000 VOF eist de uitvoering van het restant van de woningen op dat weliswaar in de contracten is opgedragen, maar waarvoor geen opdracht is verleend. Om de positie van de Staat bij de besprekingen niet te schaden wordt geen verwachtingswaarde gegeven.

Beheersmaatregel

De claim maakt onderdeel uit van de besprekingen tussen het Rijk en de dB2000 VOF.

Totale risicoprofiel

In deze verslagperiode ligt de bandbreedte van het risicoprofiel van het project GIS-2 tussen de M€ 0,0 en M€ 6,4 met een verwachtingswaarde van M€ 0,8. Dit is exclusief het resultaat van de besprekingen met de dB2000 VOF over de eindafrekeningen en claims. Op basis hiervan zal het risicoprofiel opnieuw worden vastgesteld.

Prognose eindstand

Op basis van de PRI-raming 2005 (isolatie van 8.411 objecten ad M€ 374,3) bedraagt de prognose eindstand van GIS-2 rekening houdend met de hierboven genoemde verwachtingswaarde en bandbreedtes, M€ 375,1 met een bandbreedte van M€ 374,3 en M€ 380,7. Dit is exclusief het resultaat van de besprekingen met de aannemer over eindafrekeningen en claims. Als het nieuwe risicoprofiel is vastgesteld, wordt de prognose-eindstand opnieuw bepaald.

4.5 Kwaliteit en kennis

Controlemetingen GIS-2

Opgeleverde woningen die binnen het isolatiegebied liggen, worden conform de vereisten van de RGV steekproefsgewijs gecontroleerd op de bereikte geluidsisolatie. Een onafhankelijke derde selecteert de te controleren objecten en beoordeelt de metingen. De controlemetingen zijn zowel gericht op woningen die zijn voorzien van Ke-etmaalisolatie als op woningen die zijn voorzien van LAeq-nachtisolatie.

In de verslagperiode zijn geen controlemetingen uitgevoerd.

4.6 Audits en onderzoeken door derden

Onderzoek Algemene Rekenkamer

In september 2004 heeft de Algemene Rekenkamer in het onderzoek naar GIS-2 aanbevelingen gedaan om de rechtmatigheid en de doelmatigheid van GIS-2 te verbeteren. Bij de standpuntbepaling van de staatssecretaris ten aanzien van het rapport van de Algemene Rekenkamer zijn de bevindingen en aanbevelingen uit het interne rapport 'Lessons learned' meegenomen. Naar aanleiding hiervan zijn verbeteringen grotendeels bij de afronding van GIS-2 doorgevoerd. Zij hebben betrekking op de bedrijfsvoering, het met grotere zorg nakomen van afspraken met eigenaren en het werken met kleinere contracten waarin de maatregelen aan de woningen concreet worden omschreven, waardoor ook een betere beheersing van de uitvoeringsduur mogelijk wordt. Bovendien zijn bij de inrichting van GIS-3 de adviezen die de Algemene Rekenkamer in haar rapport van september 2004 heeft aangedragen en nog niet bij GIS-2 konden worden gerealiseerd, nu wel geïmplementeerd.

De Algemene Rekenkamer heeft in oktober 2006 een effectmeting uitgevoerd naar de implementatie van de aanbevelingen. Naar verwachting worden de resultaten van deze effectmeting in de eerste helft van 2007 gerapporteerd. In de volgende voortgangsrapportage wordt u hierover geïnformeerd.

Wet Bescherming Persoonsgegevens

De wijze waarop Progis omgaat met gegevens van eigenaren, voldoet aan de voorwaarden van de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Hiervoor heeft Progis in oktober 2006 een certificaat ontvangen.

Bijlage 1: Begrippen- en afkortingenlijst

Amoveringen geluidszone	Combinatie van aankopen en slopen van objecten binnen de 55-65 Ke- geluidscontour en >65 Ke- geluidscontour.
Amoveringen veiligheidszone	Combinatie van aankopen en slopen van objecten binnen de risicozone rond de luchthaven die in het Luchthavenverkeersbesluit (LVB) is vastgelegd.
BARIN	<i>Board of Airline Representatives In the Netherlands</i> .
BIA	Stichting Bewonersbelangen Isolatie Assendelft.
BM-raming	Eerste raming GIS-2.
BRS	Bestuurlijke Regiegroep Schiphol
Geluidszone	Gebied waarbinnen wettelijke beperkingen bestaan ten aanzien van de bouw van geluidsgevoelige bestemmingen, waarbinnen conform de regeling geluidwerende voorzieningen geluidsisolatie wordt aangebracht en waarbuiten niet meer geluidsbelasting mag worden geproduceerd dan overeenkomt met de grenswaarde van de geluidszone.
GIS-1	Geluidsisolatie Schiphol fase 1.
GIS-2	Geluidsisolatie Schiphol fase 2.
GIS-3	Geluidsisolatie Schiphol fase 3.
Ke-woning	Woningen die binnen de 40 Ke-geluidscontour vallen en hierdoor in aanmerkingen komen voor dag- en nacht (etmaal)isolatie (alle geluidsgevoelige ruimten van een woning).
LAeq-woning	Woningen die binnen de 26 LAeq-geluidscontour vallen en hierdoor in aanmerkingen komen voor nachtsisolatie (isolatie van slaapkamers).
LIB 2004	Luchthavenindelingsbesluit vastgesteld op 2 september 2004.
LIB2004-contour	Geluidscontour vastgesteld in het Luchthavenindelingsbesluit d.d. 2 september 2004.
LVB	Luchthavenverkeerbesluit Schiphol.
Motie-Hofstra	Mede ter uitvoering van de motie Hofstra c.s. kan de eigenaar niet tegen de wil worden gedwongen om de bewoning te beëindigen. Hiermee is het jaar waarin de sloopzone vrij van bewoning moest zijn (2008), zoals deze in het LIB is geregeld, komen te vervallen.
PAS	Project Administratie Systeem.
5P-contour	Geluidscontour op basis van de vijfbanenstelsel, vastgesteld in 1996.
PKB	Planologische Kern Beslissing.
Post onvoorzien	Toeslag op de raming voor kosten die in een later stadium erbij kunnen komen als gevolg van al dan niet geïnventariseerde, bijzondere gebeurtenissen die binnen de scope van het project vallen. De hoogte van de toeslag is onder andere afhankelijk van de projectfase.
PRI-raming	Project Ramingen Infrastructuur.
Progis	Projectorganisatie Geluidsisolatie Schiphol, uitvoeringsorganisatie Rijkswaterstaat regionale dienst Noord-Holland
RGV '97	Regeling Geluidwerende Voorzieningen 1997.

S4/S2-contour	Geluidscontour op basis van de vierbanenstelsel, vastgesteld in 1996.
Scope	Omschrijving van wat wel en wat niet tot het project behoort in termen van eisen aan het fysieke ontwerp en de eventuele randvoorwaarden waaronder het te realiseren object tot stand moet komen.
Veiligheidszone	Gebied rond de luchthaven waar het risico op een ongeval groter is dan 1 op de 100.000 voor het vijfbanenstelsel in 2015. In dit gebied geldt een bouwverbod voor nieuwbouw en dienen bestaande woningen aan de woonbestemming te worden onttrokken.
Wensvoorziening	Voorzieningen in de woning die op verzoek en op kosten van de eigenaar worden aangebracht.
Woonschepen 5P	Aankoop of verplaatsing van woonschepen gelegen binnen de 40Ke geluidscontour (5P-contour).

Bijlage 2: Nadere toelichting Ke-etmaalisolatie en LAeq-nachtisolatie

Binnen de geluidszone wordt een maximumgrens aan de geluidsbelasting voor de omgeving vastgesteld. Hiervoor worden twee maten gehanteerd, namelijk:

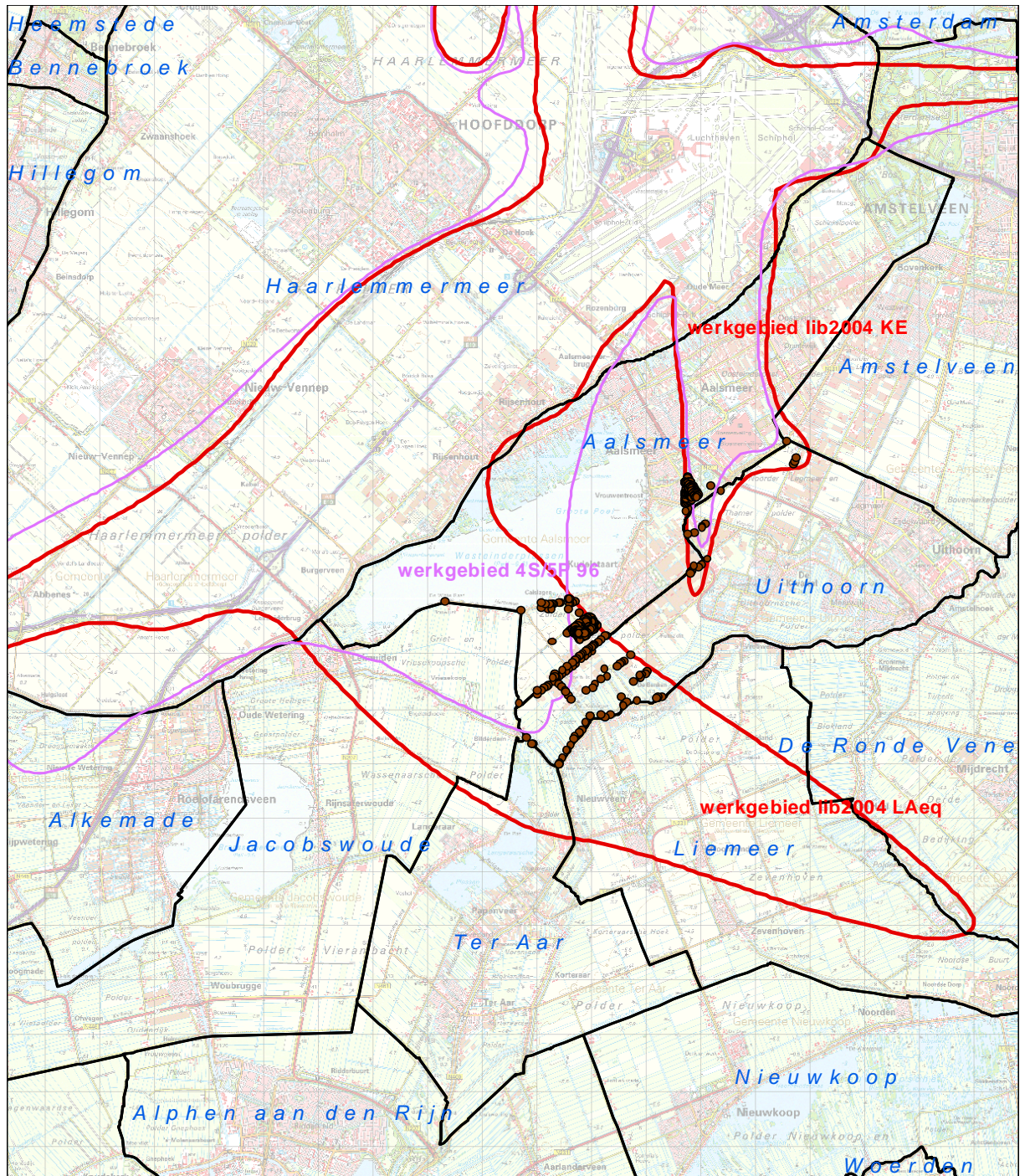
- **Kosteneenheid (Ke);**
Kosteneenheid is een maat voor geluidsbelasting, waarbij rekening wordt gehouden met maximale A-gewogen geluidsniveaus die worden waargenomen als gevolg van vliegtuigbewegingen in een kalenderjaar en waarbij een weegfactor wordt toegepast voor het vliegverkeer in avond en nacht. Er zijn vier Ke-zones gedefinieerd: die van 35Ke, 40Ke, 55Ke en 65Ke. Boven de 35Ke mogen, behoudens uitzonderingen, geen nieuwe objecten met een woonfunctie worden gebouwd. Objecten met een woonfunctie binnen de 40Ke-contour krijgen een geluidsisolatiepakket aangeboden. Objecten die zijn gelegen tussen de 55Ke-contour en de 65Ke-contour met een woonfunctie die niet voldoende kunnen worden geïsoleerd, worden door middel van aankoop en sloop van hun woonbestemming onttrokken. Woningen met een zwaardere geluidsbelasting dan 65Ke dienen in alle gevallen aan hun woonbestemming te worden onttrokken.
Binnen de geluidsc contouren nabij Schiphol zijn tevens woonschepen gelegen. Aangezien woonschepen constructief gezien niet kunnen worden geïsoleerd, worden deze woonschepen aangekocht en/of verplaatst.
- **Equivalent A-gewogen geluidsniveau (LAeq)**
Voor de nachtisolatie wordt het equivalente A-gewogen geluidsniveau in een slaapvertrek berekend voor de periode 23.00 - 06.00 uur. Indien de LAeq de waarde van 26 decibel overschrijdt komen de geluidsgevoelige slaapkamers in aanmerking voor isolatie. Binnen de 26 LAeq-contour vindt geen onttrekking van woonbestemming plaats.

Bijlage 3: Impressie van het isolatiegebied GIS-3 conform LIB 2004

Bijlage 4: Impressie van het eerste deelproject

Legend

- werkgebied LIB2004
- werkgebied 4S/5P 96
- gemeenten
- IPO_1_99 Events